

REISPROGRAMMA IEPER EN SINT- WINOKSBERGEN

PIDPA

10 – 11 OKTOBER 2015

ZATERDAG

Reis met koffie onderweg naar Sint Winoksbergen

10.30 tot 12 u stadsontdekking Sint Winoksbergen

12 tot 14 u vrije lunch met aansluitend bustocht naar Hondshoote en Houtem, terug naar Ieper

16 tot 17.30 u Historische tentoonstelling in het kader van de 100 jarige viering

De IJzerslag en de Eerste Slag bij Ieper (Flanders Field)

(7 euro pp – groep prijs 2014)

17.30 tot 19.45 u incheck hotel- avond diner

20 u **De Last Post aan de Menenpoort**

ZONDAG

9 tot 12 u rondrit langs de kerkhoven en slagvelden in het Ieperse land

12 tot 14 u vrije lunch

14 tot 16 u stadsontdekking Ieper

16 tot 17 u vrije tijd

17 u vertrek naar huis.

Ieper en Omgeving

Ieper, ook bekend als ‘Kattenstad’ en sinds het bezoek van paus Johannes Paulus II ‘Vredestad’, is een kleine plaats van 35.000 inwoners in het West-Vlaamse Heuvelland.

Al in de 11de eeuw wordt de stad vermeld als ‘Iprensis’, verwijzend naar het riviertje de Ieperlee die de waterweg was in noordelijke richting naar de zee.

In de Noord- Zuid richting liep de oude weg van Brugge en Torhout over Ieper naar Menen en Rijsel.

Op dit kruispunt van weg en rivier ontwikkelde zich de handel. Vooral de lakenindustrie kende sinds de 13de eeuw een grote bloei.

Handel brengt rijkdom. Ieper ontwikkelt zich tot een bestuurlijk en religieus centrum.

De graaf van Vlaanderen bouwt er een burcht, het Zaalhof. In de 12de eeuw werden de Sint- Pieterskerk en Sint- Jacobskerk gesticht. De kerk Sint- Maarten groeide uit tot een zetel van het kapittel van kanunniken. De stad herbergde de zetel van de Kasselrij Ieper.

In 1170 gaf Filips van de Elzas stadsrechten.

Het Iepers laken was beroemd en gegeerd. In de vroege 12de eeuw werd al laken

verhandeld in Novgorod, diep in Rusland ten zuiden van Sint- Petersburg. De

indrukwekkende Lakenhalle is de grandioze getuige van lakenhandel. Geen andere

Vlaamse stad kent zulk een schitterend gebouw en Belfort.

Een middeleeuwse stad had omwallingen. De stadswallen van Ieper had negen poorten. Een daarvan was de Hangwaartpoort, later de Menenpoort genoemd. De grote handelsweg van Brugge naar Rijsel liep van de Torhoutpoort over de markt naar de Rijselpoort.

De geschiedenis kent groei en verval. Zo begon in de 14de eeuw de economische terugval. De volksopstand in 1320 onder leiding van Nicolaas Zannekin was het opstaan van een arbeidersklasse die als proletariërs door de rijke kooplieden en poorters werden uitgebuit. De bevolking daalde van 28.000 naar 11.000 inwoners in de loop van de 15de en 16de eeuw.

In deze 16de eeuw wordt de Westhoek met Ieper, Diksmuide en Sint Winoksbergen het centrum van de kerkhervormingen. Het Calvinisme schiet er wortel in de vochtige lemen hutten waar het proletariaat samen hokt. In 1566 begint de Beeldenstorm die vertrekt uit deze Westhoek en als een wervelstorm over de Nederlanden trekt. De Bosgeuzen sluiten aan bij de opstand. De 16de eeuw begint aan haar dramatische geschiedenis die Europa in het hart raakt. Tachtig jaar later wordt het verdrag van Munster gesloten, het is 1648. Europa wordt verdeeld in twee religies: de Protestantse in het Noorden en de Katholieke in het Zuiden. Ieper wordt een grensstad van de Spaanse Nederlanden. In 1678 met het Verdrag van Nijmegen gaat de stad over naar het Frankrijk van Lodewijk XIV. Zijn vestingbouwer Vauban bouwt er de nieuwe vestingwallen.

Het begin van de 20ste eeuw gloort aan de horizon...

Op 28 juli 1914 barst een verwoestende oorlog los. De oorzaak van deze 'grote oorlog' is de imperialistische houding en politiek van de Europese grootmachten. Alle landen zijn erbij betrokken, het Duitse Keizerrijk, het Oostenrijks- Hongaarse rijk, het Ottomaanse Rijk, Rusland, Engeland, Frankrijk en Italië. In 1918 sluiten de Amerikanen zich aan bij de geallieerden.

Op 11 november 1918 wordt de wapenstilstand getekend. Drie grootmachten – Duitsland, Oostenrijk- Hongarije en het Ottomaanse Rijk- zijn verslagen en houden op te bestaan.

In deze dramatische vier jaren ligt Ieper pal in het centrum van het Westfront. Gedurende de hele oorlog was de stad aan drie zijden omringd door de Duitse legers. De eerste slag om Ieper begon vanaf 21 oktober 1914. Na de Duitse aanval verloren ze snel de strijd.

De tweede slag was zes maanden later, op 14 april 1915. Het was in deze slag dat de Duitsers gifgas beginnen te gebruiken.

De derde slag, 31 juli 1917. De Britse veldmaarschalk Douglas Haig wil de genadestoot aan de Duitsers toebrengen. Op 10 november wordt er hevige strijd gevoerd rond het dorpje **Passendale**. Het is later genoemd 'de Slag van Passendale'. Het dorp werd volledig verwoest.

Uiteindelijk was er de vierde slag, die ook de laatste slag zou worden. Het was 18 maart 1918, de lente hing in de lucht wanneer de kieviten broeien op hun nesten in de malse wei...

Na deze strijd was Ieper kapotgeschoten, bijna geen muur van deze fier stad stond nog overeind.

Op 11 november om elf uur in de voormiddag was de oorlog voorbij.

De oorlog mobiliseerde 70 miljoen militairen, waarvan 60 miljoen Europeanen. Meer dan 9 miljoen soldaten sneuvelden (hoeveel burgers?). Dit was het gevolg van de technologische vooruitgang in de vuurkracht. Nooit was er een van de dodelijker conflict.

Ne de oorlog wilden de Engelsen de stad niet meer opbouwen. Het kapotte Ieper zou een macaber en bitter gedenkteken zijn. Gelukkig werd de stad op een schitterende manier heropgebouwd. In veertig jaar, onder leiding van architect Jules Coomans, metsten en timmerden de Ieperlingen met hun oude ambachtskennis als middeleeuwse kathedraalbouwers een nieuwe stad.

Het fiere Ieper toont de bezoeker zijn gekoesterde schatten. Hoogtepunten zijn de Lakenhalle, Unesco werelderfgoed, en de Sint- Maartenskerk. De Menenpoort, aan de Oostzijde van de stad is het Britse oorlogsmonument. De namen van 54.896 soldaten die vermist zijn, werden gebeiteld in de muren. Ieder avond om 20 uur brengen de klaroenen een eenvoudig en ontroerend eerbetoon.

Rond de stad liggen Ieperse vestingen. Een stevige wandeling geeft trek in het Ieperse Tapjesvlees met een Oud Yper tripel gebrouwen door de kleine ambachtelijke brouwer de Ruyffelaer.

Sint- Winoksbergen

Waar Ieper bekend is voor de verwoestende Grote Oorlog van 1914-1918, is **Sint - Winoksbergen** (Bergues in het Frans) onbekend voor de meeste Vlamingen en Nederlanders. En toch, zoals beschreven in het weergaloze meesterwerk het Geuzenboek van L.P. Boon, is het precies in de streek rond deze stad dat het 16de eeuwse Calvinisme wortel schoot en als een storm over de Lage Landen trok om glorieus te eindigen in de Gouden Eeuw in het Holland van de Zeven Provinciën.

In de Westhoek, het land tussen Veurne, Ieper en Sint- Winoks getuigen nog het vergeten dorp **Houtem** en het trotse **Hondschoote** van de Beeldenstorm. De bezoeker vandaag weet niets meer over de textielwevers in hun achteraf huisjes, vochtig en koud. Zij werkten met vrouw en kinderen lange uren en verdienden amper genoeg om niet te sterven , maar te weinig om van te leven.

Sint- Winoksbergen werd gesticht in de 9de eeuw. De naam komt van de heilige Winok wiens resten overgebracht werden naar de collegiale kerk. Het heiligdom werd omgevormd tot een benedictijnenabdij, vandaag een ruïne. In de 13de eeuw werd het Belfort gebouwd. De stad lag aan zee, had een haven met een wol-, laken- en doekenmarkt. In de opstand tijdens de tachtigjarige oorlog werd de stad ingenomen door Alexander Farnese. Koning Filips II liet de verwoeste stad opnieuw opbouwen. Deze heropbouw bepaalt nog steeds het uitzicht van het stadje.

Wegens zijn grachten heeft de stad de bijnaam het 'kleine Brugge van de Nord' gekregen. Het is een typisch Vlaams stadje met grote pleinen, kronkelige straten en rustige kaden. In 1940 werd het zwaar beschadigd, maar het is mooi herbouwd met huizen in okergele baksteen, kleine kapelletjes en rode dakpannen en heeft zo zijn sobere en harmonieuze karakter behouden. Het Belfort en de 5300 meter vestingen van Vauban nodigen de wandelaar uit. Gevels uit de 16de en de 17de eeuw, oude stadspoorten en de Bank van Lening uit 1633 geven een sfeervolle indruk.

Paul Koop
copyright november 2013